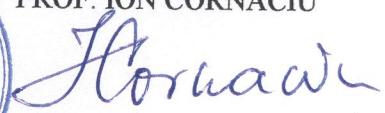

APROBAT
INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL,
PROF. ION CORNACIU

PLAN DE MĂSURI

pentru prevenirea absenteismului și
abandonului școlar în unitățile de învățământ
din județul Ilfov

(Anexă la Planul managerial al I.S.J. Ilfov, an școlar 2012/2013)

București, 2012

I. ARGUMENT

Mutăriile din societate și din familia contemporană (problemele economice, problemele de relaționare între părinți și copii, timp redus petrecut cu familia, redistribuirea rolurilor, suportul social și emoțional redus, supraîncărcarea profesională a părinților sau munca în străinătate etc.) determină mai multe probleme emoționale la copii decât în trecut.

La acestea se adaugă presiunea grupului, riscul consumului de droguri și a altor forme de dependență, metodele educative slabe, inconstante, supraîncărcarea școlară, disfuncțiile în evaluare și notare, frica de examene etc. constituindu-se în adevărați stresori pentru elevi care, din păcate, uneori evită confruntarea cu „problema” prin fuga de la ore. Văzut din această perspectivă, absenteismul devine o problemă socială, un semnal tardiv al existenței unor probleme, o conduită care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară.

Din păcate, absenteismul este în creștere, mai ales la nivel liceal, iar ignorarea sau pedeapsa excesivă pot doar contribui la cronicizarea fenomenului.

Acest material se dorește a fi un suport pentru cadrele didactice care se confruntă cu problema absenteismului.

II. ABSENTEISMUL

Absenteismul este o problemă socială caracterizată prin conduită evazionistă, cronică, care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară.

Fuga de la ore este o problemă predominant emoțională (conduită de tip evazionist, o formă de evadare fizică și psihologică din situația percepță ca traumatizantă).

Absenteismul poate fi o formă de manifestare a devianței școlare (semnal tardiv al existenței unor probleme).

Poate semnala și reducerea atașamentului și a integrării, identificare scăzută cu obiectivele și aspirațiile grupului de elevi.

Studiile de specialitate indică următoarele tipuri de absenteism:

- **absenteism selectiv** (fuga de la școală este frecventă la o singură disciplină sau doar la câteva discipline)
- **absenteism generalizat** (fuga de la școală este frecventă și generalizată, prefigurează abandonul școlar)
 - **căutarea singurătății** (reație la tensiunea puternică intra- sau interindividuală)
 - **dorința de a fi cu partenerul** (la adolescenți)
 - **dorința de apartenență la grup** („ritualuri de inițiere”)
 - **atitudine defensivă față de autoritatea unui sistem**

Semnificațiile psihosociale ale fugii de la școală sunt funcția de separare sau de individualizare, mai ales la adolescenți.

Pentru a putea lua măsurile optime de prevenire a absenteismului, care este de altfel primul pas spre abandonul școlar este necesară cunoașterea cauzelor care pot genera în rândul elevilor acest fenomen:

1. **Cauze care țin de personalitatea și starea de sănătate a elevului:** motivație școlară scăzută, lipsă de interes, încredere scăzută în educația școlară, oboseală, anxietate, auto-efficacitate scăzută, imagine de sine deteriorată, sentimente de inferioritate, abilități sociale reduse, pasivitate; refuzul de a adera la o alegere făcută de alții (reație la presiunea exercitată de dorințele adulților)

2. **Cauze care țin de familie, condițiile socio-economice ale familiei:** sărăcia, stil parental indiferent, neglijent, familii dizarmonice, părinți foarte ocupați sau plecați în străinătate

3. **Cauze care țin de contextul școlar specific (inclusiv relația profesor-elev):** presiunea grupului, supraîncărcarea școlară, comunicarea defectuoasă elev-profesor (ironizarea, umilirea elevului) evaluarea subiectivă, frica de evaluare, conflict cu colegii, practici educative percepute de elevi ca fiind nedrepte, frustrante, incompatibilitate între aspirațiile, trebuințele de învățare și oferta educațională a școlii; formă de apărare împotriva disciplinei excesiv de rigidă și severă, politici pro-absenteiste ale școlii la elevii din clasele terminale foarte importantă este și variabila vârstă.

La elevii noștri fuga de la ore este rezultatul unei opțiuni (proces de deliberare, luare a deciziei); cauzele pot fi: frica de evaluare, de eșec, fobia / anxietatea socială (frecventă în perioada adolescenței, manifestată prin anxietate față de situația de a fi observat de colegi, echipa de a vorbi în public, echipa de a interacționa cu persoane de sex opus, echipa de critică, stimă de sine scăzută), echipa de pedeapsă, echipa de pierdere a statutului în grup.

Riscurile fugii de la școală sunt depresia, consum de toxice legale și ilegale, acte delictuale, abandon școlar etc.

Având în vedere prevederile Legii Educației Naționale, ordinele și metodologiile referitoare la prevenirea și reducerea absenteismului și abandonului școlar, toate cadrele didactice din unitățile de învățământ din județul Ilfov vor realiza prevederile prezentului plan de măsuri.

PLAN DE MĂSURI

pentru prevenirea absenteismului și abandonului școlar în unitățile de învățământ din județul Ilfov

I. Monitorizarea absențelor elevilor

a) La nivelul fiecărei unități de învățământ, se constituie, prin decizie, **Comisia de monitorizare a absențelor elevilor**.

b) Comisia de monitorizare a absențelor elevilor este formată din:

Președinte – director/director adjunct

Secretar – secretarul unității de învățământ

Membri: - consilierul școlar (prof. psihopedagog)

- profesorii dirigenți/invățătorii

- responsabilități de structuri

c) La nivelul fiecărei unități școlare se va întocmi **REGISTRUL DE CONSEMNARE A ABSENȚELOR ELEVILOR**, înregistrat oficial, a cărei structură este redată în anexa 1.

d) Cadrele didactice vor consemna, în mod obligatoriu, la fiecare oră de curs absențele în catalogul oficial al clasei.

e) Zilnic, la sfârșitul programului, profesorul/profesorii de serviciu va/vor consemna elevii absenți într-un registru special al școlii, (Anexa 1 – **REGISTRU DE CONSEMNARE A ABSENȚELOR ELEVILOR**).

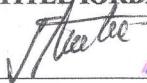
f) Săptămânal, în fiecare zi de luni, profesorii dirigenți/invățătorii vor predă, în mod obligatoriu, situația absențelor nemotivate din săptămâna anterioară, secretarului unității, conform tabelului din Anexa 2 - **RAPORT SĂPTĂMÂNAL A ABSENȚELOR ELEVILOR**

g) Centralizarea absențelor la nivelul unității de învățământ se va face de către secretarul școlii împreună cu consilierul școlar, pe baza rapoartelor săptămâna de absențe nemotivate pe clase, săptămâni, luni, semestrul I și II, respectiv an școlar 2012-2013, conform formularului din Anexa 3 - **CENTRALIZATOR CU ABSENȚELE ELEVILOR**

h) Lunar, Comisia de monitorizare a absențelor va elabora Fișa de monitorizare sintetică a absențelor clasei/ școlii (**ANEXA 4 - FIȘA DE MONITORIZARE SINTETICĂ A ABSENȚELOR CLASEI/ ȘCOLII**) și va stabili, împreună cu invățătorii/profesorii dirigenți Planul de măsuri (**Anexa 5 – PLAN DE MĂSURI PENTRU LIMITAREA ABSENTEISMULUI ȘI PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR**) ce trebuie luate pentru limitarea absenteismului și prevenirea abandonului școlar la nivel de clasă/școală. Planul de măsuri va fi înregistrat și aprobat de către directorul unității de învățământ.

Prezentul plan de măsuri aprobat prin Decizia nr. 934/18.09.2012 a I.S.J. Ilfov intră în vigoare cu data de 1 octombrie 2012 și va fi adus la cunoștința tuturor unităților de învățământ din județul Ilfov.

**INSPECTOR ȘCOLAR EDUCATIV,
PROF. TITEL IORDACHE**

Anexa 1 - REGISTRU DE CONSEMNARE ZILNICĂ A ABSENȚELOR ELEVILOR

Vizat
DIRECTOR,

Data:

Profesor/profesori de serviciu:

Nr. crt.	Clasa	Nume și prenume elev absent	Măsuri dispuse de învățător/diriginte	Observații

Profesor/profesori de serviciu: Semnătura

Anexa 2 – RAPORT SĂPTĂMÂNAL AL ABSENȚELOR ELEVILOR

Unitatea de învățământ: _____

CLASA	
DIRIGINTE	
LUNA	
SĂPTAMANA	
NUMAR ABSENTE MOTIVATE	
NUMAR ABSENTE NEMOTIVATE	

DIRIGINTE,

NUME ŞIU PRENUME

SEMNĂTURA

Anexa 3 - CENTRALIZATOR CU ABSENȚELE ELEVILOR

**Vizat
DIRECTOR,**

Unitatea de învățământ: _____

Clasa	SEPTEMBRIE								TOTAL ABSENȚE SEPTEMBRIE	
	Săptămâna I		Săptămâna II		Săptămâna III		Săptămâna IV			
	Motivate	Nemotivate	Motivate	Nemotivate	Motivate	Nemotivate	Motivate	Nemotivate	Motivate	Nemotivate
I A										
I B										
II A										
II B										
III A										
III B										
IV A										
IV B										
TOTAL CLS. I-IV										
V A										
V B										
VI A										
VI B										
VII A										
VII B										
VIII A										
VIII B										
TOTAL CLS. V-VIII										
IX A										
IX B										
X A										
X B										
XI A										
XI B										
XII A										
XII B										
TOTAL CLS. IX-XII										
TOTAL ABSENȚE CLS. I-XII/SEPTEMBRIE										

Secretar,

Consilier școlar,

ANEXA 4 - FIŞA DE MONITORIZARE SINTETICĂ A ABSENȚELOR CLASEI/ ȘCOLII

Unitate școlară: _____

Clasa: _____

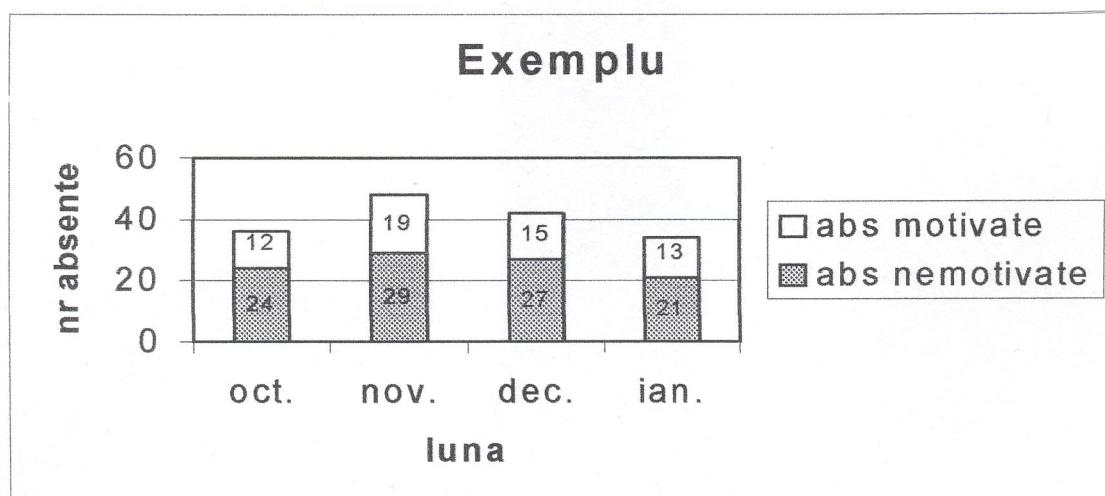
Prof. diriginte: _____

Director: _____

Fişă de monitorizare sintetică a absențelor clasei/ școlii - MODEL ORIENTATIV -

Alcătuți un tabel după modelul de mai jos în care menționați:

1. media nr. de absențe nemotivate/ clasă (pentru diriginte)/ școală (pentru director)
2. media nr. de absențe motivate/ clasă (pentru diriginte)/ școală (pentru director)

Anexa 5 – PLAN DE MĂSURI PENTRU LIMITAREA ABSENTEISMULUI ȘI PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR
- MODEL ORIENTATIV -

Nr.crt.	Obiective educaționale	Masuri/acțiuni pentru realizare	Termen	Strategii educaționale	Evaluare
1.	Integrarea tuturor copiilor de vârstă școlară și formarea unei atitudini favorabile față de școală.	<ul style="list-style-type: none"> - asigurarea condițiilor pentru frecventarea școlii - motivarea frecvențării școlii - îmbunătăierea relației profesor- elev, astfel încât aceasta să capete o mai mare încărcătură afectivă - cultivarea încrederei în sine - stimularea inițiativelor , originalității prin consultarea elevilor privind activitățile educative pe care vor să le organizeze 		<ul style="list-style-type: none"> - dezbateri comentarii pe baza unor întâmplări, fapte reale - lecturi - rezolvarea în grup a unor probleme 	<ul style="list-style-type: none"> - înregistrarea tuturor elevilor - completarea fișelor individuale ale elevilor
2.	Depistarea cauzelor care duc la înregistrarea absențelor și efectele imediate rezultante în înregistrarea succesului școlar.	<ul style="list-style-type: none"> - monitorizarea atență a elevilor care absentează - descooperirea cauzelor - intervenția la timp în cazul depistării cazurilor de rămâneri în urma la învățătură - asigurarea unui climat de intercomunicare , de cunoaștere , de înțelegere, de ajutor și sprijin reciproc - învățătorul/profesorul/dirigintele să devină un adevarat psihopedagog 		<ul style="list-style-type: none"> - tehnică consiliului clasei - agenda clasei - alcătuirea de grupe și subgrupe 	<ul style="list-style-type: none"> - investigația
3.	Analiza complexității problemelor puse de prevenirea, diminuarea și înălțarea lor.	<ul style="list-style-type: none"> - se va evalua și aprecia nu numai nivelul performanței școlare ca atare, ci și investiția de efort , de voință și conștiința, de însuflețire a elevului, măsura în care vrea sa progreseze - asigurarea unui climat afectiv corespunzător crearea unor echipe pluridisciplinare care să coordoneze și monitorizeze frecvența școlară 		<ul style="list-style-type: none"> - comunicare permanentă - acordarea sprijinului minimal - activități extracurriculare/extrășcolare pentru a largi interesul elevilor - implicarea în competiții, concursuri și activități cu caracter demonstrativ 	<ul style="list-style-type: none"> - listarea elevilor „problemă”
4.	Asigurarea unei bune colaborări a școlii cu familia.	<ul style="list-style-type: none"> - vizite la domiciliu - discuții cu familia 		<ul style="list-style-type: none"> - comunicare permanentă cu familia - legătura cu comunitatea locală 	<ul style="list-style-type: none"> - investigația
5.	Recuperarea elevilor care înregistrează absențe prin antrenarea capacitaților și deprinderilor bine dezvoltate.	<ul style="list-style-type: none"> - evitarea pedepselor - promovarea spiritului de echipă - încurajarea regulilor prin care se mențin comportamentele dezirabile - valorificarea motivului activității mai mult decât jocul motivelor 		<ul style="list-style-type: none"> - remedierea rezultatelor prin programul suplimentar „Pentru un început de succes” 	<ul style="list-style-type: none"> - liste de evaluare - scări de clasificare

ACTIVITĂȚI DE PREVENTIE ȘI INTERVENȚIE ÎN CAZUL ABSENTEISMULUI

1. Monitorizarea săptămânală a absențelor elevilor pe fișă tip de monitorizare și prezentarea zilnică/săptămânală/lunară a situației absențelor către conducerea școlii
2. Aplicarea chestionarelor pentru elevi/părinți în clasele unde absenteismul este ridicat
3. Solicitarea sprijinului psihologului școlar în alegerea programului / activităților de intervenție-prevenție și aplicarea la clasele de elevi cu un absenteism ridicat
4. Centralizarea răspunsurilor la chestionare și identificarea principalelor cauze care au contribuit la situația de fapt (număr mare de absențe nemotivate)
5. Schițarea unui plan de intervenție întintit pentru rezolvarea situației (identificarea de către diriginte a unor măsuri amelioratorii)
6. Discutarea, în particular, a incidentului / situației cu elevul – căutarea împreună a unor soluții pentru evitarea repetării incidentului; eventual, consilierea psihologică individuală / a familiei (în funcție de cauză)
7. Cooperarea dirigintelui cu părinții; supravegherea discretă a prezenței elevului la școală, legătura permanentă cu dirigintele (reacțiile negative ale școlii și ale familiei întrețin mecanisme de apărare ale elevului, creând un cerc vicios, în care, la limită, abandonul tinde să fie văzut de elev ca unică soluție pentru „rezolvarea” problemei)
8. Dacă plecarea de la școală este determinată de atitudinea unui profesor, dirigintele poate media rezolvarea situației conflictuale profesor-elev

9. Alte modalități de prevenire:

- notarea riguroasă a absențelor la fiecare oră de curs
- confirmarea oficială a legitimării elevului la un club sportiv și anunțarea prealabilă a programului competițional; aprobarea motivării absențelor pentru participarea elevului la competițiile sportive de către conducerea școlii
- respectarea Regulamentului Școlar și a Regulamentului de Ordine Interioară pentru elevi
- menținerea în clasă a unei atmosfere care să asigure satisfacerea trebuinței de siguranță afectivă pentru toți elevii
- metode de predare – învățare atractive
- promovarea cooperării în clasă, astfel încât și elevii cu performanțe școlare modeste să experimenteze succesul; evitarea constituirii unor elite, concomitent cu etichetarea, marginalizarea, celor care nu aparțin elitei
- sistem echitabil de recompense – sancțiuni care să mențină motivația școlară a elevilor; nota să fie doar o măsură obiectivă a performanței și nu o modalitate de sancționare a elevului
- profesorii să comunice eficient (asertiv, să folosească ascultarea activă) să evite etichetarea elevilor, să critice constructiv, să se focalizeze pe recompensarea elevilor și nu pe sancționarea lor
- diversificarea și atraktivitatea activităților extracurriculare

10. Alte strategii de intervenție:

- crearea unui forum al părinților (pe site-ul școlii)
- publicarea, pe site-ul școlii, a listei elevilor cu cele mai puține absențe
- programe de consiliere a părinților (de tip „școala părinților”)
- colaborare cu autoritățile comunității locale (poliția, jandarmeria, alte asociații și ONG-uri).

11. Creșterea responsabilizării cadrelor didactice

- monitorizarea și consilierea permanentă a elevilor cu risc de abandon ridicat;
- păstrarea legăturii permanente cu familiile elevilor cu risc de abandon școlar;
- semnalarea cazurilor conducerii școlii și consilierului psihopedagogic;
- participarea cadrelor didactice din liceu la module de formare continuă (metode de a crește integrarea și comunicarea dintre elevi; profesor-elev; de a antrena elevii în activități extrașcolare; modalități de a crește implicarea și comunicarea permanentă cu părinții; orientarea extrașcolară a elevilor);
- utilizarea resurselor școlii pentru atragerea elevilor prin activități de timp liber;
- activități extrașcolare desfășurate în școală cel puțin o dată pe lună;
- utilizarea la orele de consiliere a experienței celor ce au renunțat la școală pentru a preveni scăderea încrederii în educație;
- implicarea tinerilor cu risc de abandon în acțiuni comunitare.

CHESTIONAR PENTRU PĂRINȚI

1. Cunoașteți situația absențelor copilului dumneavoastră de la școală?
DA NU
2. De câte ori a lipsit nemotivat săptămâna aceasta?
 - a. deloc
 - b. 1-5 ore
 - c. 5-10 ore
 - d. mai mult de 10 ore
3. Care este motivul pentru care lipsește nemotivat copilul dumneavoastră?
 - a. se lasă influențat de colegi
 - b. se lasă influențat de prieteni
 - c. nu îi place ora
 - d. nu îi place profesorul
 - e. este obosit
 - f. mai bine o absență decât o notă proastă
 - g. nu îl influențează nimic
 - h. altele
4. Care sunt persoanele cu care copilul dumneavoastră petrece timpul când lipsește?
 - a. cu colegii
 - b. cu prietenii din școală
 - c. singur
 - d. cu prieteni din afara școlii
 - e. alte persoane
5. Ce activități îl atrag mai tare pe copil când pleacă de la ore?
 - a. merge acasă
 - b. merge în parc
 - c. merge într-un bar/ club
 - d. merge la internet
 - e. merge la un coleg acasă
 - f. altele
6. Ce modalitate de motivare a absențelor folosește copilul dumneavoastră?
 - a. motivări reale
 - b. motivări medicale false
 - c. motivări false de la părinți
 - d. comunicând cu profesorul
 - e. nu le motivează
 - f. nu știu
7. Care este atitudinea copilului dumneavoastră față de absentarea nemotivată de la școală?
 - a. e bine să chiilească din când în când
 - b. chiulul e provocat de profesori
 - c. nu face nici un rău dacă lipsește de la anumite ore
 - d. chiulul poate avea consecințe grave asupra reușitei școlare
 - e. chiulul duce la scăderea notei la purtare
 - f. altele

CHESTIONAR PENTRU ELEVI

Te rugăm să răspunzi cu sinceritate la următoarele întrebări:

1. Care sunt după părerea ta motivele pentru care o parte dintre colegi absentează?

- a. nu le place ora
- b. nu-i interesează școala
- c. nu le place profesorul
- d. dacă absentează nu li se întâmplă mare lucru
- e. se plăcătesc la școală
- f. își rezolvă absențele făcând rost de scutiri
- g. evită în felul acesta luarea unei note mici
- h. nu doresc să intre în conflict cu ceilalți colegi
- i. programul este prea încărcat
- j. altele, care?

2. Ce se întâmplă atunci când un elev absentează nemotivat mai mult timp?

- a. i se scade nota la purtare
- b. îi sunt chemați părinții la școală
- c. este exmatriculat
- d. nu i se întâmplă mare lucru
- e. altceva, ce?

3. Te rugăm să menționezi care au fost motivele care te-au determinat să absentezi:

- a. nu mă interesează școala
- b. nu-mi place profesorul
- c. mai bine absentez decât să iau o notă mică
- d. dacă nu chiulesc am de-a face cu unii colegi
- e. mă descurc, fac rost de scutiri
- f. alt motiv, care?

4. Propune trei lucruri care, după părerea ta, pot face mai plăcute orele:

- a.
- b.
- c.

5. Cât de des absentezi nemotivat de la ore:

- a. deloc
- b. 1-3 ore/ săptămână
- c. 3-6 ore/ săptămână
- d. 6-9 ore/ săptămână
- e. 9-12 ore/ săptămână
- f. 12-15 ore/ săptămână
- g. peste 15 ore/ săptămână

6. Ce crezi că te-ar determina să ai o prezență mai bună la ore:

- a. încurajarea colegilor
- b. aprecierea profesorilor
- c. relația cu dirigintele/ diriginta

- d. altele
7. Care sunt în opinia ta caracteristicile orei la care ai fi prezent ?
- a. atmosfera e plăcută
 - b. se lucrează pe grupe
 - c. sunt implicați în desfășurarea orei
 - d. nu mă plăcăsc
 - e. altele. Care ?
8. De la care discipline pleci mai frecvent de la școală?
-
9. Care este motivul plecării tale de la școală? Ce dificultăți întâmpini la materia respectivă? (încercuiește variantele care se potrivesc și precizează materia).
- a. materia este prea grea, nu o înțeleg
 - b. nu-mi place materia respectivă
 - c. nu mi-am făcut tema de casă
 - d. ora e plăcătoare
 - e. cerințele profesorului sunt prea mari
 - f. relația cu profesorul (mi-e frică să nu fiu umilit în fața colegilor)
 - g. frica de notă, mă simt nepregătit, aş vrea să evit o notă mică
 - h. conflicte cu un coleg/ colegii de clasă
 - i. oboseala
 - j. alt motiv. Care?
10. Unde mergi când „fugi” de la școală?
- a. acasă
 - b. în parc
 - c. la Internet - Cafe
 - d. în bar
 - e. altele. Care?
11. Cu cine îți petreci timpul când absentezi de la școală?
- a. cu prietenii
 - b. cu prietenul/ prietena
 - c. cu colegii
 - d. cu nimeni, rămân singur
 - e. cu altcineva. Cu cine?
12. Părinții știu că ai lipsit de la școală?
- a. da, știu de la mine
 - b. da, știu de la altcineva (cine anume)
 - c. nu
13. Ce soluții propui pentru rămâne la școală? Ce te-ar putea ajuta să nu mai pleci de la școală înainte de terminarea orelor?
-
-
-